

باسمه تعالی

آیین‌نامهٔ تحصیل در دورهٔ دکترای مستقیم از کارشناسی در دانشگاه صنعتی شریف

مقدمه

دورهٔ دکترای در دانشگاه صنعتی شریف با هدف تربیت افراد متخصص و دارای شایستگی‌های علمی و توانایی‌های آموزشی و پژوهشی شاخص و کارآمد، برگزار می‌شود و انتظار می‌رود دانش‌آموختگانی که به اخذ مدرک دکترای (Ph.D.) که بالاترین درجهٔ آموزشی دانشگاه است نائل می‌شوند، بتوانند با تکیه بر آموخته‌های خود، راهبری و هدایت عرصه‌های آموزشی و پژوهشی را در سطوح عالی بر عهده بگیرند و به واسطهٔ ویژگی‌های متعالی اخلاقی و توانایی‌های علمی، حرفه‌ای و فردی خویش، شایستگی تصمیم‌گیری و مدیریت در امور آموزشی و پژوهشی را تا حصول نتایج مطلوب از خود نشان دهند.

آیین‌نامهٔ تحصیل در دورهٔ دکترای مستقیم از کارشناسی در دانشگاه صنعتی شریف، به منظور تسهیل و بهینه‌سازی روند تحصیل دانشجویان ممتاز در مقطع تحصیلات تکمیلی، فراهم ساختن زمینه‌های شکوفایی هر چه سریع‌تر استعداد این گروه از دانشجویان جهت انجام فعالیت‌های علمی-پژوهشی در تراز بین‌المللی، و همچنین هدایت ایشان در راستای اهداف علمی و فناوری جمهوری اسلامی ایران تدوین شده است. این آیین‌نامه با توجه به اهداف و ضوابط کلی مقرر در آیین‌نامهٔ «پذیرش برگزیدگان علمی دورهٔ کارشناسی برای ورود به دورهٔ دکترای» به شمارهٔ ۹۶۱۷۸/و مورخ ۱۳۹۱/۵/۲ وزارت علوم، تحقیقات و فناوری تنظیم گشته است.

مادهٔ ۱: تعاریف

در این آیین‌نامه، برای رعایت ایجاز و اختصار، واژه‌های زیر در معنایی که مقابل آن‌ها ذکر می‌شود، به کار رفته‌اند:

وزارت: وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

دانشگاه: دانشگاه صنعتی شریف

دوره: دورهٔ دکترای تخصصی مستقیم از کارشناسی، که دانش‌آموختهٔ آن به اخذ درجهٔ دکترای نائل می‌شود.

دوره دکتری ناپیوسته: دوره دکتری تخصصی از کارشناسی ارشد، که دانش آموخته آن به اخذ درجه دکتری نائل می‌شود.

دانشجوی ممتاز: دانشجویی که با توجه به «آیین‌نامه پذیرش برگزیدگان علمی دوره کارشناسی برای ورود به دوره دکتری» وزارت و «شیوه‌نامه پذیرش دانشجویان ممتاز در دوره دکتری بدون آزمون ورودی» دانشگاه، شرایط پذیرش بدون آزمون در دوره دکتری مستقیم دانشگاه را داراست.

ماده ۲: ضوابط ورود به دوره

دانش آموختگان برجسته دوره کارشناسی پیوسته که حداکثر طی ۸ نیمسال تحصیلی فارغ‌التحصیل شده و مطابق ماده ۱ توسط شورای استعدادهای درخشان دانشگاه، دانشجوی ممتاز شناخته می‌شوند، در صورت درخواست می‌توانند با انتخاب شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ذی‌ربط و نیز تأیید شورای استعدادهای درخشان دانشگاه، بلافاصله پس از دانش آموختگی، وارد دوره دکتری شوند. پذیرش در این دوره به تعداد بسیار محدود و با رعایت ضوابط مقرر در «شیوه‌نامه پذیرش دانشجویان ممتاز در دوره دکتری بدون آزمون ورودی» دانشگاه انجام می‌شود.

تبصره: مدت مجاز تحصیل در دوره کارشناسی برای دانشجویان دو رشته‌ای ۱۰ نیمسال است.

ماده ۳: مدت زمان تحصیل

تعداد سنوات مجاز تحصیل در این دوره، حداکثر یازده نیمسال است. در صورت لزوم، با پیشنهاد استاد راهنما و تأیید دانشکده ذی‌ربط، این مدت زمان حداکثر تا دو نیمسال تحصیلی قابل تمدید است. تمدید مدت تحصیل برای نیمسال سیزدهم، همچنین منوط به تأیید مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه است.

ماده ۴: استاد راهنما

مسئولیت راهنمایی دانشجوی این دوره، از آغاز بر عهده «استاد راهنمای رساله» است. استاد راهنما به درخواست دانشجو و با موافقت استاد مورد نظر و تأیید دانشکده ذی‌ربط، از میان اعضای هیئت علمی باتجربه و دارای حضور تمام‌وقت در دانشگاه، که قبلاً حداقل دو دانش آموخته دکتری را راهنمایی کرده باشند، برگزیده می‌شود. تشخیص احراز این شرایط بر عهده شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

تبصره: در صورت درخواست دانشجوی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، انتخاب استاد راهنما می‌تواند تا پایان نیمسال اول تحصیلی به تعویق افتد. در طول این مدت، معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده یا نماینده وی، وظیفه راهنمایی دانشجوی را بر عهده خواهد داشت.

ماده ۵: برنامه تحصیلی

دوره شامل دو بخش آموزشی و پژوهشی است. مجموع واحدهای درسی دوره، حداقل ۵۶ و حداکثر ۶۲ واحد است که از این میان، ۲۴ واحد مربوط به «رساله دکتری»، ۲ واحد مربوط به درس «سمینار» و مابقی، یعنی حداقل ۳۰ و حداکثر ۳۶ واحد، مربوط به بخش آموزشی است. تعداد دقیق واحدهای آموزشی برای هر رشته تحصیلی توسط دانشکده ذی‌ربط تعیین و به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه اعلام می‌شود.

اشتغال به تحصیل در دوره به صورت تمام‌وقت است. تعداد واحدهای مجازی که دانشجو در هر نیمسال تحصیلی می‌تواند اخذ کند، حداقل ۸ و حداکثر ۱۴ واحد است.

تبصره: در صورتی که کمتر از ۸ واحد درسی آموزشی باقی مانده باشد، دانشجو در آن ترم از رعایت شرط حداقل واحد معاف خواهد بود.

ماده ۶: دروس آموزشی

دانشجو موظف است دروس الزامی یکی از گرایش‌های کارشناسی ارشد مربوط به رشته تحصیلی دوره، و نیز دروس الزامی دوره دکتری ناپیوسته همان رشته (در صورت موجود بودن) را بگذراند. سایر دروس آموزشی با تأیید استاد راهنما از میان دروس همان رشته یا دروس مرتبط با موضوع رساله انتخاب می‌شوند. اخذ عناوین دروس خارج از رشته تحصیلی و غیر مرتبط با موضوع رساله و احتساب آنها برای فارغ‌التحصیلی، مستلزم موافقت استاد راهنما و معاونت تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

ماده ۷: سمینار

هر یک از دانشجویان دوره باید درس دو واحدی «سمینار» را پیش از ارائه و تصویب پیشنهاد پژوهشی دکتری بگذراند.

ماده ۸: ارزیابی بخش آموزشی

حداقل نمره قبولی در هر یک از دروس این دوره ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول در بخش آموزشی حداقل ۱۶ از ۲۰ است. چنانچه میانگین نمرات دانشجو در دو نیمسال (متوالی یا نامتوالی) و یا میانگین کل نمرات وی پس از پایان یافتن بخش آموزشی کمتر از ۱۶ باشد، دوره تحصیلی او به کارشناسی ارشد آموزش محور تبدیل می شود.

ماده ۹: آزمون جامع و پیشنهاد پژوهشی

آزمون جامع به منظور ارزیابی تسلط دانشجو به مبانی علمی مورد نظر برای ورود به بخش پژوهشی دوره برگزار می شود. این آزمون در پایان نیمسال چهارم برگزار خواهد شد و دانشجو باید تا پایان نیمسال پنجم از موضوع پیشنهادی برای رساله دکتری خود دفاع کند. کیفیت و شرایط برگزاری و ارزیابی آزمون جامع و پیشنهاد پژوهشی، مطابق روال تعیین شده در آیین نامه دوره دکتری ناپیوسته دانشگاه است.

توانایی و تسلط دانشجویان دوره بر زبان خارجی، باید تا قبل از شرکت در آزمون جامع، با کسب حد نصاب های تعیین شده برای آزمون های معتبر زبان انگلیسی - که در آیین نامه دوره دکتری ناپیوسته دانشگاه ذکر شده است - احراز شود.

تبصره ۵: دانشجویی که پس از دو بار شرکت در آزمون جامع نتواند نمره قابل قبول را کسب کند، از ادامه تحصیل در این دوره محروم و دوره تحصیلی وی به کارشناسی ارشد آموزش محور تبدیل می شود. در این صورت، اخذ مدرک کارشناسی ارشد توسط دانشجو، مطابق ماده ۱۱ و منوط به احراز شرایط مقرر در آیین نامه دوره کارشناسی ارشد خواهد بود.

ماده ۱۰: دفاع از رساله

دانشجو پس از تدوین رساله و تأیید استاد راهنما و همچنین پس از گذراندن موفقیت آمیز تمامی واحدهای درسی و احراز دستاوردهای علمی (شامل پذیرش قطعی حداقل دو مقاله مستخرج از رساله در مجلات علمی-پژوهشی معتبر و دارای نمایه معتبر بین المللی با شرایط مندرج در آیین نامه دوره دکتری ناپیوسته دانشگاه) موظف است در حضور هیئت داوران از رساله خود دفاع کند. در صورت کسب نتیجه «قبول» از رساله دکتری، وی دانش آموخته دوره شناخته شده و به دریافت درجه دکتری نائل می شود.

کیفیت و شرایط برگزاری جلسه دفاع از رساله و نحوه ارزیابی رساله، مطابق ضوابط مقرر در آیین نامه دوره دکترای ناپیوسته دانشگاه است.

تبصره: چنانچه رساله دانشجوی نهایتاً غیر قابل قبول ارزیابی شود و یا دستاوردهای علمی ذکر شده برای کسب درجه دکتری حاصل نشود، اما هیئت داوران، رساله را در حد پایان نامه کارشناسی ارشد تشخیص بدهند و دانشجو نیز شرایط آموزشی دوره کارشناسی ارشد را دارا باشد، مدرک کارشناسی ارشد آموزشی-پژوهشی به وی اعطا خواهد شد. اما در صورتی که دانشجو صرفاً شرایط دوره کارشناسی ارشد آموزش محور را داشته باشد، مدرک دوره کارشناسی ارشد را دریافت خواهد کرد.

ماده ۱۱: تبدیل دوره

دانشجو می تواند در ضمن تحصیل، با ارائه دلایل توجیهی، درخواست دهد که این دوره به دوره کارشناسی ارشد تغییر یابد. چنانچه زمان درخواست، پیش از دفاع از پیشنهاد پژوهشی باشد، انتخاب نوع دوره (آموزشی-پژوهشی یا آموزش محور) به اختیار دانشجو و با توجه به درخواست او است، اما در غیر این صورت، شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، با توجه به شرایط دانشجو و نیز با عنایت به دلایل ارائه شده، درباره نوع دوره تصمیم خواهد گرفت.

در هر یک از حالت های ذکر شده، پس از تبدیل دوره به کارشناسی ارشد، طبق مقررات دوره کارشناسی ارشد با دانشجو رفتار خواهد شد.

ماده ۱۲: سایر موارد

آیین نامه دوره دکترای ناپیوسته دانشگاه به عنوان مکمل آیین نامه حاضر تلقی می شود و تمامی مواردی که به طور خاص در آیین نامه حاضر تبیین نشده است، تابع مقررات و توضیحات آیین نامه مذکور خواهد بود.

ماده ۱۳: تصویب و اجرا

این آیین نامه مشتمل بر یک مقدمه، ۱۳ ماده و ۵ تبصره در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۶/۶ شورای استعدادهای درخشان دانشگاه تدوین نهایی گردید. سپس در جلسه مورخ ۱۳۹۲/۶/۲۷ شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه تصویب و جایگزین متن اولیه مصوب ۸۹/۳/۱۲ این شورا شد و از این تاریخ به بعد قابل اجراست.